

**До спеціалізованої вченої ради
ДФ 10/2023 у Київському
національному університеті
технологій та дизайну**

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидатки юридичних наук, доцентки Коваль Ольги Миколаївни
на дисертацію Дасюка Віктора Володимировича
на тему «Правове регулювання антикорупційної експертизи
в публічному адмініструванні»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Корупція лишається великою загрозою для національної безпеки, євроінтеграційних процесів та розвитку України. Ключовим для подолання цього згубного явища є здійснення ефективної діяльності, спрямованої на профілактику, усунення причин та умов, які сприяють його поширенню. Антикорупційна експертиза як превентивний захід запобігання корупції спрямована на виявлення та усунення корупціогенних чинників, що вкрай важливо для зменшення рівня корупції та усунення передумов її виникнення. Запобігання корупції – це особливий вид діяльності у сфері публічного адміністрування, спрямований на усунення чинників, що породжують корупцію. Антикорупційна функція держави реалізується через комплекс правових, економічних, освітніх, виховних та організаційних заходів. До суб'єктів проведення експертизи належать органи публічної влади та громадськість, які наділені відповідними правами, обов'язками і гарантіями в цій сфері. Суб'єкти можуть бути поділені на тих, хто наділений владними повноваженнями (Мін'юст, Антикорупційний Комітет, НАЗК) і на тих, хто владними повноваженнями не наділений (громадськість).

Антикорупційна експертиза дозволяє виявляти та усувати корупційні ризики в законодавстві та нормативно-правових актах ще на етапі їх розробки. Це дієвий превентивний інструмент, що сприяє підвищенню прозорості у державному управлінні. Антикорупційна експертиза включає оцінку законопроектів, нормативних документів та адміністративних процедур на предмет їх відповідності антикорупційним стандартам.

Актуальність теми дисертації Віктора Володимировича Дасюка полягає у зростаючій потребі ефективного правового регулювання антикорупційної експертизи в контексті державного управління. З огляду на глобалізацію та посилення міжнародної співпраці, важливо розробляти стратегії, які допомагають запобігати корупції і забезпечують прозорість у державному секторі. Дослідження набуває особливої значущості через необхідність інтеграції міжнародних стандартів та практик в національне законодавство, що сприяє ефективній боротьбі з корупцією на всіх рівнях влади. Правова невизначеність у сфері антикорупційної експертизи потребує наукового опрацювання, а також вдосконалення правового регулювання антикорупційної експертизи.

У дослідженні обґрунтовано необхідність ефективної діяльності держави, спрямованої на запобігання корупції, визначено її як особливий вид діяльності в державному управлінні. Розглядається антикорупційна функція держави як самостійний і пріоритетний напрямок державної антикорупційної політики, що реалізується через комплекс правових, економічних, освітніх та інших заходів.

Автор висвітлює еволюцію та періодизацію правового регулювання антикорупційної експертизи в Україні, виокремлюючи різні часові етапи її розвитку. У дисертації виділено три основні етапи розвитку антикорупційної експертизи: введення інституту експертизи (2008-2010), удосконалення інституту (2011-2013) та суттєва трансформація інституту (з 2014 року до сьогодні). Автор визначає унікальні характеристики антикорупційної

експертизи та виділяє її від інших видів правової експертизи. Антикорупційна експертиза відрізняється від інших видів правових експертиз адже здійснюється уповноваженими суб'єктами і спрямована на дослідження нормативних актів на наявність корупціогенних властивостей. Ця діяльність має превентивний характер у запобіганні корупції.

Серед ключових аспектів дослідження – класифікація видів антикорупційної експертизи, роль різних суб'єктів у її проведенні, міжнародні стандарти та зарубіжний досвід правового регулювання антикорупційної експертизи. Дослідження вписується у ширший контекст національних програм та стратегій, зокрема Антикорупційної стратегії на 2021-2025 роки та інших державних антикорупційних програм, що підкреслює її значимість.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. Ознайомлення з дисертацією та науковими публікаціями автора дозволяє зробити висновок, що дослідження Віктора Дасюка є цілком завершеною науковою роботою, ключові положення якої містять наукову новизну, а також теоретичне і практичне значення отриманих результатів. Дисертація має логічну структуру й автор систематично підходить до визначення та вирішення поставлених питань.

Дисертація являє собою вагомий внесок у юридичну науку. Вона підкріплена аналізом національного та міжнародного законодавства, а також ефективним застосуванням комплексного підходу до оцінки та попередження корупційних ризиків. Наукові положення, висновки та рекомендації дисертації засновані на ретельному дослідженні, яке включає порівняльний аналіз та врахування передового міжнародного досвіду, що вносить новизну в адміністративно-правове регулювання антикорупційної експертизи та сприяє розвитку антикорупційної політики в Україні.

Робота містить новаторські ідеї щодо покращення вітчизняного законодавства, враховуючи позитивний міжнародний досвід, і пропонує чіткі

рекомендації для вдосконалення процесу антикорупційної діяльності. Автор визначає ключові напрямки поліпшення правового забезпечення в цій області, акцентуючи на необхідності інтеграції ефективних підходів із зарубіжних моделей, що може мати значний вплив на подальше формування антикорупційної політики в Україні. Рекомендації автора базуються на ретельному аналізі законодавчих норм і фактичних даних, що забезпечує високий рівень обґрунтованості висновків дослідження. Використана для дослідження література має комплексний характер. Автор охоплює різні аспекти правового регулювання, антикорупційної експертизи та державного управління, детально розглядаючи наявні дослідження, законодавчі акти та міжнародні стандарти в цих сферах. Дослідження базується не лише на українській правовій базі, але й порівнює її із міжнародною практикою, сприяючи ширшому розумінню теми. Проведений автором аналіз джерел є важливою частиною дисертації, підкріплюючи дослідження міцною теоретичною базою.

Дисертація є однією з перших в Україні комплексних наукових монографічних робіт, яка досліджує правове регулювання антикорупційної експертизи в публічному адмініструванні.

Вперше автор обґрунтовує, що запобігання корупції є спеціалізованою діяльністю в сфері публічного адміністрування, яка передбачає заходи, спрямовані на усунення чинників, що породжують корупцію.

Дисертація висуває гіпотезу про необхідність створення окремої антикорупційної функції держави як важливої частини державної антикорупційної політики. Автор визначає основні ознаки та необхідність вироблення деонтологічних засад цієї функції.

Структура і зміст дисертаційної роботи. Структура дослідження складається з вступу, трьох розділів, що поділені на сім підрозділів, висновків,

списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 201 сторінка. Список використаних джерел містить 211 найменувань.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є одним із перших в Україні комплексних, наукових, монографічних досліджень адміністративно-правового забезпечення реформи адвокатури України.

Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях.

Положення дисертації відображено в трьох наукових статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, визнаних МОН України, одній публікації в іноземному виданні, та п'яти тезах доповідей, оприлюднених на науково-практичних конференціях.

Наукові публікації автора цілком відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Відсутність порушення академічної доброчесності. Після перевірки матеріалів дисертації не знайдено порушень академічних стандартів. Усі використані автором джерела належно зазначені в роботі.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Не зважаючи на те, що дисертація є якісно виконаною науковою роботою, а аналіз наукових публікацій автора дозволяють зробити висновок, що основні положення, висновки й рекомендації, відповідають спеціальності 081 Право», наявні певні положення, які потребують в більш детальному аналізі та подальшому дослідженні.

Після аналізу дисертації Віктора Дасюка можна вказати на декілька ключових дискусійних моментів та зауважень.

1. У сучасну епоху технологія грає важливу роль у кожній ключовій сфері життя. Тому в ході дослідження можна приділити більше уваги тому, як технологічні інновації та цифрові інструменти використовуються або могли б використовуватися для підвищення ефективності антикорупційних зусиль у публічному управлінні. Зокрема, чи доцільне використання новітніх технологій штучного інтелекту та блокчейну для проведення антикорупційної експертизи. Чи можуть технології пришвидшити та покращити результативність проведення експертиз у майбутньому.

2. Хоча дослідження враховує різні позитивні та негативні фактори боротьби з корупцією, корисним було б детальніше розглянути вплив політичних факторів на процес антикорупційної експертизи та можливості для підвищення прозорості та залучення громадськості.

3. Дисертація надає цінні рекомендації щодо вдосконалення антикорупційної експертизи, водночас, доцільно було б повніше розкрити соціокультурні фактори, які впливають на корупцію та заходи протидії корупції в Україні, що б додало важливий вимір дослідження. Зокрема, проаналізувати, як культурні норми, цінності та історичні фактори впливають на сучасний рівень корупції в Україні та чи впровадження стратегії для підвищення громадської обізнаності в питаннях корупції та залучення громадськості до антикорупційних заходів сприяє в боротьбі з корупцією.

Зроблені зауваження жодним чином не заперечують наукового внеску представленої роботи, саме тому їх слід розглядати виключно як рекомендації, спрямовані на розширення перспектив майбутньої наукової діяльності автора та пропозиції сфери, де дисертація могла б бути розширена або покращена для забезпечення більш повного розуміння експертизи в області антикорупції у публічному управлінні.

Загальний висновок. Дисертація Дасюка Віктора Володимировича на тему «Правове регулювання антикорупційної експертизи в публічному

адмініструванні» відповідає вимогам, встановленим Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), пунктам 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44. Дисертація є завершеною самостійною науково-дослідною роботою, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукове завдання, а її автор Дасюк Віктор Володимирович заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент

доцентка кафедри приватного та публічного права

Київського національного університету технологій та дизайну,

кандидатка юридичних наук,

доцентка

Ольга КОВАЛЬ